

redactioneel

Het heeft nogal even geduurd, maar eindelijk is het dan zover. Er is weer een Korhaan verschenen. Het is allemaal wat later geworden, als dat de bedoeling was. Er zijn wat tegenslagen geweest, die ik U **maar** niet zal noemen.

Zoals U wellicht al vernomen zult hebben gaat de Korhaan voortaan wat minder verschijnen. De oorzaken, welke hiertoe hebben geleid, liggen voor een belangrijk deel bij de leden. Wat die oorzaken zijn, zal ik U noemen.

Ten eerste ontvangen wij maar weinig kopij en wat we ontvangen komt telkens van dezelfde leden.

Ten tweede ontvangen we de kopij dikwijls veel te laat, zodat het voor ons vaak haastwerk, ja soms zelfs nachtwerk wordt.

Ten derde is het aantal medewerkers dat de Korhaan moet samenstellen en vervaardigen te klein.

Als vierde oorzaak kunnen we nog de stijgende onkosten aanvoeren, maar daar kunt U natuurlijk niets aan doen en dat is ook niet de doorslag gevende oorzaak geweest.

Al deze oorzaken bij elkaar deden bestuur en redactie overeenkomen de Korhaan nu eenmaal in de twee maanden te laten verschijnen.

Dat de Korhaan van een maandblad in een tweemaandelijks tijdschrift is veranderd wil nog geenszins zeggen dat dit een teruggang is. De redactie is voornemens de Korhaan aanzienlijk te gaan verfraaien. Van een tweemaandelijks blad mag toch worden verwacht, dat het er goed verzorgd uitziet. Daarom wordt er achter de schermen druk gepraat met een grafisch ontwerper. Het resultaat hiervan hopen wij U over niet al te lange tijd te kunnen presenteren. Mogelijk al in de volgende Korhaan. Ook ligt het in de bedoeling de Korhaan wat rijker te gaan illustreren. Dit kost echter nogal wat tijd. Als er onder de leden iemand is, die meent ook wel een aardig vogeltje op papier te kunnen

zetten, dan kan hij of zij dat gerust naar ons opzenden. Evenzo kunnen de leden, die een leuk artikelje kunnen schrijven, dit altijd aan ons kwijt. Wij kunnen de Korhaan namelijk niet aantrekkelijker maken, als U ons niet helpt. Ik wil het U nog sterker vertellen: de uitgave van de Korhaan is praktisch helemaal van U afhankelijk.

Nu kan ik mij voorstellen, dat er leden zijn, die wel een stukje willen schrijven, maar dat om de een of andere reden niet kunnen. Daar is wel wat aan te doen, want als U ons even een briefje schrijft, dan komen we graag even bij U langs om Uw belevenissen op papier te zetten (ons adres vindt U op pagina 4 van deze Korhaan).

En als er soms leden zijn, die met het redactiewerk willen helpen, dan kunnen zij ook op dat zelfde adres terecht.

Laten we proberen om met elkaar een mooie, aantrekkelijke en interessante Korhaan te maken.

Kl.

programma

Winterscizoen 1972/1973.

Het ligt in de bedoeling op de onderstaande data onze traditionele bijeenkomsten te houden in de Openbare Leeszaal, 's-Gravelandseweg 55 te Hilversum.

Wilt U deze avonden vrij houden en nu alvast in Uw agenda noteren? Het zijn ook dit seizoen weer de vierde donderdagavonden van de maand en wel: 28 september, 26 oktober, 23 november, 25 januari, 22 februari, 29 maart en 26 april.

Op 28 september zal de heer P.C. van Spanje uit Zwanenburg enige films vertonen, namelijk over:

1. Ameland; 2. de aanleg van een vinkenbaan en 3. de Camargue.

26 oktober zullen wij in de gelegenheid zijn te genieten van een fraaie verzameling dia's van ons lid, de heer Y.S. Vogel.

Op 23 november zal de heer S.J. Braaksma, medewerker aan de Staf-afdeling Natuurbehoud van het Staats Bosbeheer, ons vergasten op een lezing over de verschillende aspecten van vogelbeheer.

Onze Jaarvergadering wordt gehouden op 29 maart 1973.

Voor de overige avonden voert het bestuur nog onderhandelingen. Het plan is om ook deze avonden te vullen met een aantrekkelijk film- of diaprogramma.

Aan al onze leden: VAN HARTE GAARNE TOT ZIENS OP 28 SEPTEMBER, om 20.00 u.

eempolder in het vizier

Een belangrijk weideterrein, dat binnen het studiegebied van de Vogelwerkgroep valt, is de Eempolder. In de Avifauna van Midden-Nederland (1971) wordt dit duidelijk naar voren gebracht. Jammergenoeg is men na de voltooiing van dit boekwerk met de inventarisaties gestopt. Wanneer ik echter mijn oor zo hier en daar te luisteren leg, zijn er nog al wat leden, die de polder als excursiedoel hebben, waarvan in het avifauna-archief helaas maar weinig is te merken. Hoe groot zijn b.v. de aantallen Grutto's en Kieviten, die in de zomermaanden tijdens hun trek de weiden en hooilanden als fourageerterrein gebruiken? Zijn het er enkele honderden of duizenden? Zo zijn er nog wel meer vragen onbeantwoord.

Ik vraag me af of er leden zijn, die bereid zijn om met de medewerking van de avifaunagroep tot tellingen en inventarisaties-b.v. eens in de veertien dagen- over te gaan. Uiteraard wordt voor kaarten en tollijsten gezorgd. De leden, die voor deze activiteit niet enkele uren kunnen vrijmaken, verzoek ik om zoveel mogelijk hun Eempoldergegevens voor het archief door te geven.

Degenen, die iets voor dit polderonderzoek voelen, wordt verzocht zich met mij in verbinding te stellen. Bij voldoende belangstelling zal er in de komende maanden een avond worden belegd, waarop werkwijze, teldata, verwerking, ect. zullen worden toegelicht.

IEDEREEN, HOE GROOT OF KLEIN ZIJN OP HAAR VOGELKENNIS OOK IS, KAN AAN HET POLDERONDERZOEK MEEDOEN.

D.A. Jonkers.

excursieprogramma

- zaterdag, 30 september: Bezoek aan het R.I.N. in kasteel Broekhuizen te Leersum. De heer A. Timmerman, ornitholoog bij het Rijks Instituut voor Natuurbeheer, zal ons rondleiden en ons het een en ander vertellen over het onderzoek, dat wordt gedaan naar het voorkomen van o.a. Vinken. Voorts zal hij ons iets vertellen over het opnieuw uitzetten van in Nederland geheel of bijna verdwenen vogelsoorten, zoals de Raaf, en over het beheer van natuurterreinen. Vertrek om 7.00 uur vanaf het Oosterspoorplein te Hilversum. Opgave tot 28 september a.s.. De kosten zullen ca. f 7,- bedragen, waarvan f 5,- vooraf moeten worden betaald.
- zaterdag, 7 oktober: Bikbergerbos. Gaat U weer eens mee met een ochtend excursie naar een mooi en vogelrijk (maar helaas nog steeds bedreigd) bosgebied? Vertrek om 6.15 uur vanaf het Goois Kinderziekenhuis aan de Crailoseweg te Huizen. Excursieleider is de heer C.L.M. Steen.
- 20, 21 en 22 oktober: Weekend op Vlieland. (bij voldoende belangstelling) Met eigen auto's rijden we tot Harlingen en op het eiland huren we fietsen. We overnachten in "Het Posthuis". U moet zelf zorgen voor een slaapzak of een deken, laarzen en waterdichte regenkleding. Neemt U brood mee voor vrijdag en zaterdagmorgen. Vertrek op vrijdagmiddag om 16.00 uur vanaf het Oosterspoorplein te Hilversum. Opgave zo spoedig mogelijk, doch in elk geval vóór 6 oktober. De kosten zullen ca. f 40,- bedragen, waarvan f 10,- vooraf moeten worden betaald.
- zaterdag, 18 november: Einde-Gooi. Dit gebied zal U wel bekend zijn van de pas uitgegeven natuurhistorische schets van dit landgoed (zie hiervoor het vorige nummer van De Korhaan-Red.). Vertrek om 7.15 uur vanaf het vliegveld aan de Noodweg. Excursieleiders zijn de heren A.G. Heise en E.P. Klomp.
- zondag, 10 december: Dagexcursie naar het gebied van de Ooipolders ten oosten van Nijmegen en langs de Rijnstrangen, onder leiding van de heer Y.S. Vogel. Vertrek om 7.00 uur vanaf het Oosterspoorplein te Hilversum. De kosten bedragen ca. f 9,-, waarvan f 5,- vooraf moeten worden betaald. Opgave tot 4 december.

Voor de excursies 1, 3 en 5 geldt, dat wordt gereden met eigen auto's. De niet-autobezitters kunnen mee als passagiers. Opgave bij C. de Rooij, Rading 80 te Nieuw-Loosdrecht, telefoon 02158-1641 (na 18.00 uur), postgiro 466173. Opgave is ook mogelijk op de avonden uit het programma. Let U op de juiste vertrektijden en denkt U aan de juiste kleding en aan mondvoorraad.

bestuursmededelingen

Met ingang van 1 september 1972 heeft de heer L.F.Rijnja in verband met zijn studie zijn functie als penningmeester neergelegd. Wij hebben de heer J.Koster, Mauritslaan 37 te Hilversum, bereid gevonden vanaf die datum deze vacature te willen vervullen. Het gironummer voor de betalingen van contributies en abonnementsgelden blijft van kracht, met dien verstande, dat de samenstelling als volgt wijzigt:

POSTGIRO 2529179 TEN NAME VAN DE PENNINGMEESTER VAN DE VOGELWERKGROEP "HET GOOI EN OMSTREKEN", MAURITSLAAN 37 TE HILVERSUM.

Veldwaarnemingen.

De verzorging van de rubriek Veldwaarnemingen in De Korhaan moet in verband met het vertrek uit het Gooi van de heer J.v.d.Geld, die dit zo lang op uitstekende wijze heeft gedaan, aan een lid worden overgedaan, dat makkelijker te bereiken is. Het bestuur prijst zich gelukkig dat hiervoor de heer A.Bode, Banckertlaan 87 te Hilversum, telefoon 02150-13950, bereid heeft gevonden. Uiteraard kan de heer Bode alleen dan een rubriek met wettenswaardigheden vullen, als hem regelmatig de waarnemingskaartjes bereiken. Daarom nog eens aan het begin van het nieuwe seizoen een opwekking aan alle leden om deze waarnemingskaartjes in te vullen en aan hem toe te zenden. Doet u allen mee?

Wijziging redactieadres.

Hoewel het al enige tijd uit de redactionele artikelen was op te maken, berichten wij volledigheidshalve, dat het adres van de redactie is gewijzigd. Alle berichten, artikelen, illustraties, enz. dienen thans gezonden te worden naar de redactie van de Korhaan, Puchstastraat 10 te Hilversum. Stuurt u geen kopij meer naar het oude adres in Bussum, daar dit slechts nodeloze vertroegingen doet ontstaan.

Ledenmutaties.

nieuwe leden:

mevr. Dr. A.M. Cram-Magró, Eikentlaan 10, Bussum,
 mevr. J.A. Ciel-Bulk, Prinses Margrietplantsoen 63, Bussum,
 hr. B.W. J.M. Kruijssen, Klaproos 12, Eemnes,
 mevr. G.E. de Later-Van Riemsdijk, Gijsbrecht van Amstelstr. 32, Hilversum,
 mevr. C. van Lichhout-Van Beek, Messchaertlaan 4, Huizen,
 hr. R. Mauritz, Singel 30, Bussum,
 hr. J.J. Otto, Koppelweg 5, Huizen,
 hr. C. Rappoldt, Van der Mondestraat 110, Utrecht,
 hr. A. Smit, J. van Galenstraat 5, Huizen,
 mevr. J. J. ten Veen-Switszer, Lange Heul 25, Bussum,
 hr. D. van der Poel, Ten Katelaan 2, Hilversum,
 hr. J. J. van Waarsen, Jacob Catslaan 6, Bussum.

verhuisd:

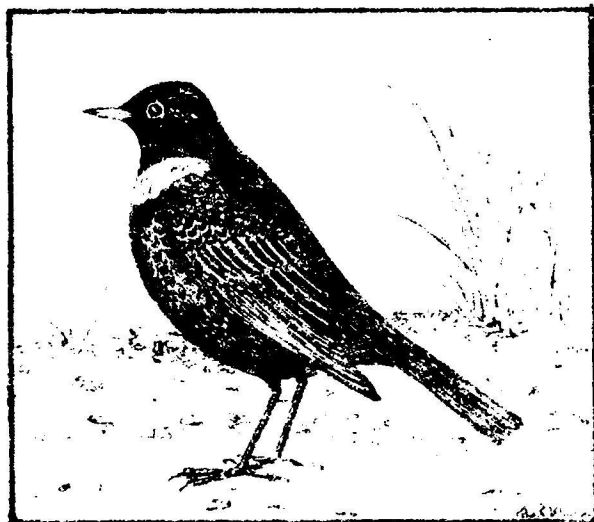
mevr. M. van Eyden-Nowotny, naar: Versteeghstraat 26, Bussum,
 hr. F. Bikking, naar: Jac. P. Thijssepark 255, Naarden,
 mr. K. J. Farwerck, naar: Laan van Vogelenzang 5, Hilversum,
 hr. F. Heilmann, naar: Van Lieflandlaan 116 (K12), Utrecht.

excursieverlagen

In het voorjaar van 1972 zijn weer enkele excursies gehouden, waarvan de verslagen nog niet werden gepubliceerd. Van mejuffrouw C.M.Th.I. Rosier uit Bussum ontvingen wij een uitgebreid verslag over het weekend op Terschelling van 23 en 24 april. Wij hebben dit verslag wat ingekort. Indien U het volledige verslag wilt hebben, schrijft U dan even een briefje naar de redactie en wij sturen het U gaarne toe.

1. Terschelling, 23 en 24 april.

Een stralende, van zon overgoten zaterdag, zo maar in de natte april maand van 1972! De wind was gunstig bij het kijken naar vogels aan de wad-kant. Uitgangspunt was Formerum. Die zaterdag was de eerste fietsgang naar de Noordzee, maar veel vogeltrek was er niet. Daarna naar het oostelijk deel van de Boschplaat. Opvallend waren vier Eider-eenden op een weiland. Bij de laatste slenk was een concentratie van 400 Rotganzen. In het totaal werden door ons op de Boschplaat 10 Blauwe Kiekendieven geteld. Na de lunch naar het wad-bij-hoogtij. Een hele wolk Grutto's was neergestrekken bij het totaal. 800 prachtig uitgekleurde Grutto's, nu eens opvliegend, dan even verder neerdalend. Verder stonden daar nog zeven Zilverplevieren, een Lepelaar en wat Bonte Strandlopers. Een Beflijster vloog in snelle vlucht langs. Op 't Striep fourageerden 60 Kanoetstrandlopers, 40 Zilverplevieren, 70 Bonte Strandlopers, 12 Kluten en 1 Oeverloper. Bij het Formerummer-Wiel baltsten de Kempheantjes. Twee Dodaarzen zwommen rond en 65 Goudplevieren lieten zich bewonderen. Zondagmorgen bracht als resultaat: een Zwarte Roodstaart, een Grote Bonte Specht, Kneutjes en Barmsijsjes. Bij de kooien: een Dodaars, 9 Rotganzen in de vlucht, een Kanoetstrandloper, een Bontbek- en een Strandplevier. Bij de Wierschuur wachtte ons als verrassing een Beflijster, tezamen met twee Koperwieken en een Zanglijster. Vanaf de boot zagen we nog: 27 Middelste Zaagbekken, 44 Visdiefjes, 1 Zwarte Zeeëend, 200 Eider-eenden op Griend (en 5 in de haven van Terschelling) Aan deze excursie werd door 13 men-

Beflijster, *Turdus torquatus*.

sen deelgenomen. Voor de goede organisatie en het prettige verloop van de gehele excursie moet ik even de naam van mevrouw Dwars noemen, want alles ging prima en het heeft ons aan niets ontbroken.

mej.C.M.Th.I. Rosier.

verkort-Red.

2. Naardermeer, 16 en 18 mei.

Op dinsdag, 16 mei en op donderdag 18 mei dobberden in de avonduren weer enige leden van onze Vogelwerkgroep in een roeiboot over het Naardermeer, onder de bekwame leiding van de heer Hoetmer. De eerste avond was het nogal winderig, waardoor Spookgat en Grote Meer werden gemeden. Onophoudelijk vlogen Anlscholvers en Lepelaars boven het meer. De Bruine Kiekendief werd ook waargenomen. Van de vele zangvogels noem ik: Rietzan-

ger, Sprinkhaanrietzanger, Snor, Bosrietzanger, Grote en Kleine Karrekiet, Zwartkop, Zanglijster, Mezen. Visdief en Zwarte Stern behoorden ook tot onze vogellijst, evenals Blauwe Reiger en Purperreiger. De tweede avond voeren we wel over Spookgat en Grote Meer. In een slootje bij het Spookgat zagen we een Witoogje en op het Spookgat zelf de nesten van de Zwarte Sterns. Genoeglijk luisterden we naar de Groene Kikkers, die zich later op de avond lieten horen. Uiteraard werd er nog veel meer waargenomen. De belangrijkste waarnemingen heb ik echter wel genoemd.

E.P.Klomp.

3. Lekkerkerk en Groot-Ammers.

Zaterdag, 3 juni 1972, bij bewolkt weer met een zwakke Z.W.-wind en temperaturen tussen 10 en 14°C., maakten acht leden van de Vogelwerkgroep een excursie naar:

a. De eendenkooi "Bakkerswaard" bij Lekkerkerk.

Deze eendenkooi, die in 1941 eigendom werd van de stichting "Het Zuidhollands Landschap" en die in de jaren 1968/69 voorzieningen kreeg t.b.v. bezoek, is uitermate geschikt om aan leken een indruk te geven van het daarin uitgeoefende kooikersbedrijf. Na een met dia's verduidelijkte inleiding in het ontvangstgebouw te hebben aangehoord, maakten wij onder deskundige leiding een wandeling rond de kooiplas, waarbij nog eens een nadere toelichting werd gegeven en wij opmerkelijk werden gemaakt op de rijke plantengroei in en rond het kooibos. Hierdoor werd de aandacht nogal eens afgeleid van het waarnemen van de vogelgeluiden, die in allerlei variaties waren te horen. En van het horen moesten wij het juist hebben, omdat door de dichtheid van het gebladerte het zicht op de hier voorkomende vogels minimaal was. Zo hebben wij

slechts een deel van de aanwezige vogelbevolking kunnen opmerken. Hieronder volgt een opsomming van de soorten: Tuut, Wilde Eend, waarvan 1 ex. broedend in een boom vlak langs het excursiepad, Slobeend, Kuifeend, Meerkoet, Grutto, Houtduif, ook broedend vlak langs het pad, Tortelduif, Veldloeuwerik, Boerenwaluw, Winterkoning (veel), Zanglijster, Merel, Spotvogel, Zwartkop, Tuinfluiter, Fitis, Tjiftjaf, Grauwe Vliegenvanger (zeker 4 ex.), Koolmees, Pimpelmees, Boomklover, Vink, Huismus, Spreeuw, Rook, Kauw en Vlaamse Gaai.

b. Het Ooievaarsdorp "Liesveld" bij Groot-Ammers.

Eenige jaren geleden heeft de Ned. Ver. tot Bescherming van Vogels hier een begin gemaakt met de poging in Nederland weer Ooievaars terug te krijgen. Vanuit heel Europa zijn hier deze vogels samengebracht met de bedoeling, dat zij, als zij geslachtsrijp zijn en dat is wanneer zij ongeveer vier jaar oud zijn, tot paarvorming komen. Wanneer alles volgens plan verloopt zal dan worden getracht op diverse geschikte plaatsen in Nederland weer Ooievaars uit te zetten. Thans zijn in het gebied 48 Ooievaars aanwezig. Twee paren hadden jongen. Het geheel maakte op ons een wat doodse indruk. De vogels stonden maar te staan. Het vrolijke geklepper was nergens te horen. Aan- en afvliegen was er niet bij. De toelichting tijdens de rondleiding vermocht niet onze twijfels over doel en welslagen van deze poging weg te nemen. Toch was het nuttig dit project eens met eigen ogen waar te nemen. Naast de Ooievaars waren hier verder te zien een aantal roofvogels, zoals Torenvalken, Buijzonden en een Ransuil. Ook was een aantal Ganzen te zien, nl. de Grauwe Gans, de Kolgans, de Rietgans, de Kleine Rietgans en de Brandgans. In en om het bezochte gebied namen we nog waar: Blauwe Reiger, Kievit, Slobeend, Knobbelswaan (paar met 4

7

jongen), Scholekster, Grutto, Kokmeeuw, Gierzwaluw, Veldleeuwerik, Boerenzwaluw, Graspieper, Winterkoning, Tuinfluiter, Grasmus, Koolmees en Spreeuw.

c. Het vogelpark van de heer Mourik te Groot-Ammers.

Omdat we nu toch in Groot-Ammers waren, hebben we een kijkje genomen in dit vogelpark, wat een ieder kan worden aanbevolen. Naast de Smient, de Kolgans, de beide soorten Rietganzen, de Rotgans en de Fazant, waren hier te bewonderen de Mandarijneend, de Casarca en veel andere soorten prachtige exotische eenden, waarvan we de namen niet kenden. Verder een groot aantal verschillende soorten Flamingo's, een prachtige soort Kraanvogel en zo waar ook weer een paartje Ooievaars die zich hier wel als echte Ooievaars gedroegen.

Onderweg, de dijken ten noorden en ten zuiden van de Lek volgend, viel ons op, dat er heel weinig vogels te zien waren. Onze waarnemingen beperkten zich tot een enkele Fuut, twee Blauwe Reigers, enkele Wilde Eenden, twee Torenavalken, enkele Meerkoeten, een Waterhoen, zeer weinig Kieviten, enkele tientallen Grutto's, een paar Tureluurs, weinig Kokmeeuwen, enkele Houtduiven, ca. 10 Veldleeuweriken, tamelijk veel Boerenzwaluwen, enkele Huiszwaluwen, enkele Graspiepers, enkele Merels, een Rietgors, een Putter en enkele Zwarte Kraaien en Kauwen en tenslotte een tiental Eksters.

J.Klein.

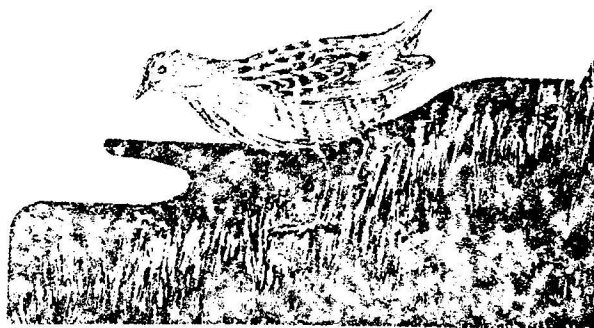
4. Nachtexcursie in het Rivierengebied.

In de nacht van 10 op 11 juni namen 23 enthousiastelingen deel aan deze eerste nachtexcursie van de Vogelwerkgroep. Omdat bij een voorexkursie de resultaten langs de Rijn pover waren, werd gestart aan de noordkant van de Waal bij Waardenburg. Ter hoogte van Ophemert wer-

den de eerste "Crexers" (nachtornithomenenjargon voor Kwartelkoning) gehoord, totaal 3 in getal. Hier werden tegelijkertijd Bosuilen en Bosrietzangers beluisterd. De uiterwaarden bij Ochten leverden jaggende Ransuilen, een Forseleinhoen en een Blauwborst op. De laatste soort werd later aan de zuidzijde van de Waal nog enkele malen gehoord. Even voor Oosterhout vloog een Steenuil rakelings over de auto's. Aan de zuidzijde gekomen was het inmiddels licht geworden. Talrijke soorten gaven met hun ochtendzang acte de présence, waaronder Grauwe Gors, Roodborsttapuit, Zwarte Roodstaart en Wielewaal. De excursie werd besloten met een wandeling rond de Kil van Hurwenen, waar nog een Blauwe Kiekendief en een Sperwer werden gezien. Voldaan, maar wel vermoeid kwamen de deelnemers tot de slotsom, dat 83 verschillende vogelsoorten tijdens de excursie waren waargenomen.

D.A.J.

Kwartelkoning, *Crex crex*.

VERKOPT JAARVERSLAG VAN HET NESTKASTONDERZOEK IN HET GOOI OVER 1970.

nestkastonderzoek gecoördineerd door de vogelwerkgroep "het gooi e.o."

De controles werden verricht op Ankeveen, Amsterdams Waterleidingbos, De Beck, Bergh en Vaart, Bikbergen, Boekesteyn, Bussums Waterleidingbos, Crailo, Dassenbos, Drakenburg, Einde-Gooi, Ezelenwei, Franse Kamp, Gooilust, Heidebloem, Hilverbeek, Hilversums Wasmeer (binnen het raster), Hilversums Wasmeercomplex, Hoorneboeg/Zwarte Berg, Laarder Wasmeer, Loods bij Bikbergen, Marine Opleidingskamp, Nieuwenoord, Oud-Bussem-1, Oud-Bussem-2, Schaapskooi, Schaap en Burgh, Smithuyserbos, De Snip, Spanderswoud (Nat.-mon.), St.-Michaël en Zuidelijk Flevoland.

In 1970 werden er 1447 nestkasten gecontroleerd (tegen 1150 in 1969), die op 32 terreinen hingen. De bezetting van deze kasten is in onderstaande tabel weergegeven:

soorten:	totaal aantal broedparen:	totaal aantal eieren:	totaal aantal uitgevl.jongen:
Koolmees:	439	3324	2566
Pimpelmees:	148	1262	1070
Glanskop:	9	70	59
Matkop:	2	17	16
Zwarte Moes:	27	221	180
Kuifmees:	1	7	5
Roodborst:	2	8	4
Winterkoning:	3(poging)	-	-
Gekr.Roodst.:	68	377	304
Ringmus:	152	710	478
Huismus:	3	11	8
Gr.Bonte Sp.:	3	13	10
Boomklover:	6	35	35
Boomkruiper:	2	13	12
Bonte Vl.v.:	8	46	46
Grauwe Vl.v.:	2	8	4
Bosuil:	6	12	7
Holenduif:	10	21	17
Kauw:	2	9	3
Torenvalk:	15	65	65
Witte Kwikst.:	1	6	6
Spreeuw:	58	243	182
totaal:	964	6481	5077

Er werden op de terreinen minimaal 6481 eieren geteld. Hiervan vlogen ten slotte 5077 jonge vogels uit. Ook zoogdieren en insecten maakten van de kastjes gebruik. Hieronder de belangrijkste waarnemingen:

In het totaal 22 Bospennestten en 3 Hommelnesten, verspreid over 13 terreinen. Op Bikbergen in het totaal 66 maal Dwergvloermuizen, op Einde-Gooi 22 maal vloermuizen in het broedseizoen en 35 maal in de maand augustus. Bij het Hilversums Wasmeer werd 1 kast als slaapkast door Muizen gebruikt, op de Hoorneboeg/Zwarte Berg, 1 dode muis in een kast en op Nieuwenoord en op De Snip een dode Belhoorn in de kasten.

Een volledig uitgewerkt verslag is nog te verkrijgen bij de secr. van de nestkastcommissie, R.Moolenbeck, Erfgoedersstraat 597 te Hilversum. (nog enkele ex. voorradig). Ook wil deze graag verslagen ontvangen van gebieden die hierboven nog niet zijn vermeld, zoals Groeneveld, Spanderswoud (gemeentebos), Dennenoord, e.d..

wijlen een meerkoet

Op zaterdagavond, 18 juni j.l. had ik nog wat nestkasten gecontroleerd in het Smithuizerbos van de stichting "Het Gooisch Natuurreservaat". Daar ik nog wat tijd over had, besloot ik even een kijkje te gaan nemen bij het Hilversums Wasmeer. Ik was daar getuige van een trieste gebeurtenis. Vlakbij het eilandje in het Wasmeer lag iets op het water. Het leek mij een dode vogel. Bij nader onderzoek werd het mij duidelijk, dat het een Meerkoet (*Fulica atra*) was. Het dier lag op zijn rug op het water met de vleugel omhoog. Plotseling begon het te bewegen: het sloeg met de vleugels en trapte met de poten. De Kokmeeuwen voerden duikvluchten uit boven het stervende dier. Uit de begroeiing van het eilandje kwam 'n tweede Meerkoet, die daar een nest had. Klagend piepend bleef deze koet in de buurt van zijn of haar soortgenoot, die streed om in leven te blijven. Het mocht niet baten. Na enige tijd lag de vogel weer roerloos op het water. De andere

Meerkoet, misschien de echtgeno(o)te?, keerde weer naar het nest terug. Ook de Kokmeeuwen kalmeerden weer.

Toen ik de volgende ochtend om half vier weer langs het Wasmeer reed, zag ik de koet niet meer. Wellicht was het stoffelijk overschot ergens tussen de begroeiing aangespoeld. Op de plek, waar de onfortuinlijke Meerkoet het leven liet, fladderden die ochtend vier vleermuizen.

Neen, dit is geen bijgelovig verhaal, doch slechts een trieste waarneming. Een waarneming, die ook wel wat vragen doet opwerpen.

Waarom doken de Kokmeeuwen naar het stervende dier? Herkent een meeuw een vogel, die op zijn rug ligt te spartelen niet meer? Ziet hij hierin soms een indringer in de kolonie? Waarom maakte die andere Meerkoet zo'n klagend geluid? Bestaat er tussen beide geslachten een zekere band? Misschien zullen deze vragen nimmer beantwoord worden, het kijken naar vogels wordt daar echter niet minder interessant door

E. P. Klomp.

hilversums wasmeer, 18 juni 1972.

waarnemingen uit zuidelijk flevoland

Hieronder volgt een overzicht van de telgegevens over de periode januari/april 1972. Waar dat interessant was zijn vergelijkingen met de overeenkomstige periode in 1971 gemaakt. Ik heb de indruk, dat ons teltraject armer aan vogels wordt. Voor wat betreft de polder is dit minder duidelijk dan voor het meer. In de polder zijn de waargenomen aantallen steeds zó gering geweest, dat het voorbarig zou zijn conclusies te trekken uit b.v. de inmiddels voortgeschreden ontginning. Deze zal ongetwijfeld zijn weerslag hebben op in het riet levende vogels, zoals Baardmezen, Rietgorzen, zangers, Rallen, en op de bevolking van open plasjes. Daarentegen zouden de akkers Ganzen en Patrijzen kunnen aantrekken. Er is echter een duidelijke teruggang in waterwild te constateren, speciaal wanneer we maart/april 1971 en 1972 vergelijken (zie tabel). Het kan interessant zijn uit te zoeken, waardoor dikwijls het randmeer tussen de brug bij Muiderberg en het gemaal op der lfde tijdstippen veel rijker is aan vogels dan ons traject. Mogelijk speelt de dikwijls krachtige Z.-Z.W.-wind hier een rol, waardoor het waterwild "het oppertje" zo... Evenals de vorige keer heb ik dit verslagje verdeeld in waarnemingen van regelmatig aanwezige vogels en incidentele waarnemingen.

TABEL. Waargenomen aantallen vogels in Zuidelijk Flevoland.

1972 aantallen:			1971 aantallen:		
datum:	soorten:	individuen:	datum:	soorten:	individuen:
2-1	16	1083	2-1	18	2271
8-1	23	1739	9-1	34	740
16-1	24	685	17-1	23	1316
23-1	16	1230	24-1	18	270
30-1	16	2543	30-1	20	934
5-2	26	2406	7-2	19	6045 (!)
13-2	18	1575	13-2	18	505
18-2	32	1383	20-2	26	1072
26-2	25	1606	27-2	24	3260 (!)
4-3	16	551	7-3	13	10756 (!)
11-3	23	748	14-3	31	9506 (!)
19-3	33	869	20-3	38	5719 (!)
25-3	22	608	27-3	35	5273 (!)
1-4	35	1872	3-4	37	4086 (!)
8-4	23	403	11-4	63	3305 (!)
15-4	19	211	17-4	42	2537
21-4	35	334	25-4	29	368
29-4	30	446	1-5	38	752

WAARNEMINGEN VAN REGELMATIG AANWEZIGE VOGELS.

1. Fuut: steeds aanwezig; aantal neemt sterk af van een paar honderd in januari tot enkele exemplaren in april; (op 3-4-1971: 500 ex.);
2. Aalscholver: vanaf begin maart aanwezig; variërend van enkele tot 60 ex.,
3. Blauwe Reiger: bijna altijd aanwezig, echter geringe aantallen,
4. Wilde Eend: ontbreekt nooit; vele honderden in januari/februari, enige tientallen in maart/april,
5. Slobeend: aanwezig vanaf eind februari in geringe aantallen (meestal minder dan 10),
6. Kuifeend: bijna altijd aanwezig, echter bij lange na niet de aantallen die we gewend waren (en zijn van andere trajecten); maxima: 26-2: 685 ex.; 14-3-1971: 4300 ex. 28-2-1970: 50.000 ex.,
7. Tafeleend: teleurstellend weinig aanwezig; 8 maal waargenomen; maximaal 68 ex. op 26-2; op 7-2-1971: 1025 ex. en op 28-2-1970: 28.500 ex.,
8. Brilduiker: 6 keer waargenomen; zeer geringe aantallen; op 21-2-1971: 5500 ex.,
9. Grote Zaagbek: meestal aanwezig tot april; variërend in aantal van enkele tientallen tot 214 ex. op 8-1,
10. Nonnetje: regelmatig aanwezig tot half maart; 29-1: 472 ex.; aanzienlijk meer dan in 1971 (toen ontbraken de Nonnetjes in januari als gevolg van ijs en harde wind en waren ook later weinig talrijk; echter op 7-2-1971: 730 ex.),
11. Bergeend: in maart en april (evenals in 1971) in kleine aantallen aanwezig,
12. Br. Kiekendief: 4 waarnemingen in april tot 4 ex. (in 1971 3 keer 1 ex. in april),
13. Bl. Kiekendief: regelmatig aanwezig, evenals in 1971 (maximaal 5 ex.),
14. Torenvalk: evenals in 1971 altijd aanwezig; maximaal 7 ex. op 19-3 (in 1971: 14 ex. op 11-4),
15. Fazant: altijd aanwezig; maximaal 80 ex. op 19-3 (in 1971: 220 ex. op 2-1),
16. Waterhoen: slechts 6 waarnemingen van 1 of 2 ex. (in 1971 ook weinig; echter 14 ex. op 11-4),
17. Meerkoet: altijd aanwezig; maximaal 1400 ex. op 5-2 (in 1971 2100 ex. op 7-2; 2100 ex. op 27-2 en 6000 ex. op 7-3),
18. Scholekster: regelmatig aanwezig (maximaal 25 ex. op 19-3),
19. Kievit: regelmatig aanwezig (maximaal 50 ex. op 19-3),
20. Grutto: eerste waarneming: 10 ex. op 19-3; daarna regelmatig (1ste waarneming in 1971: 1 ex. op 13-2; vanaf 27-3 regelmatig),
21. Tureluur: vanaf 1-4 enkele ex. (in 1971 1ste waarneming: 2 ex. op 14-3),
22. Kemphaan: eerste waarneming: 6 ex. op 21-4 (in 1971 vanaf 14-3 19 ex.),
23. Kluut: vanaf 1-4 aanwezig; maximaal 18 ex. op 29-4 (in 1971 vanaf 27-3, maximaal 39 ex. op 17-4),
24. Gr. Mantelmeeuw: vrijwel steeds aanwezig; maximaal 26 ex. op 1-4,
25. Zilvermeeuw: vrijwel steeds aanwezig; maximaal 27 ex. op 4-3,
26. Stormmeeuw: regelmatig aanwezig; maximaal 47 ex. op 8-1,
27. Kokmeeuw: altijd aanwezig; maximaal 400 ex. op 29-1 (talrijker dan in 1971),
28. Visdiefje: vanaf 21-4 2 keer 2 ex.,

29. Veldlecuwerik: 5 waarnemingen (35 ex. op 23-1),
 30. Graspieper: 5 waarnemingen, } (Op 13-1 is de heer J. Bos met een
 31. Oeverpieper: 1 waarneming, } "Weasel"-rupsvoertuigje langs een
 slijkpad de polder in geweest en nam
 in groepjes in totaal ca. 75 Oever-
 piepers en ca. 20 Graspiepers waar.)
32. Witte Kwikst.: 6 ex. op 19-3; daarna 4 keer 1 ex.,
 33. Merel: vrij regelmatig in de Wilgen langs de dijk (14 ex. op
 19-3),
 34. Snor: 1 ex. op 21-4 (in 1971 vanaf 17-4 (3 ex.) aanwezig),
 35. Koolmees: vrij regelmatig in de Wilgen langs de dijk (op 18-2:
 25 ex.),
 36. Pimpelmees: idem (20 ex. op 26-2),
 37. Baardmees: 4 waarnemingen; gering aantal (in 1971 2 waarnemingen),
 38. Rietgors: 2 ex. op 18-2; daarna vanaf 19-3 (12 ex.) steeds aan-
 wezig,
 39. Spreeuw: altijd aanwezig, echter steeds geringe aantallen (met
 uitzondering van 1-4: 1000 ex.),
 40. Zwarte Kraai: regelmatig aanwezig tot kleine aantallen,
 41. Bonte Kraai: altijd aanwezig tot 19-3 (in 1971 tot 17-4); variërend
 van enkele tot maximaal 34 (1971: max. 59).

INCIDENTELE WAARNEMINGEN.

1. Roodhalsfaat: 1 ex. op 18-1,
 2. Wintertaling: 5 waarnemingen; 1, 2 of 3 ex.,
 3. Zomertaling: 1 ex. op 21-4,
 4. Krakeend: 3 waarnemingen (in 1971 vanaf 27-2 regelmatig aanwezig
 76 ex. op 3-4-'71),
 5. Smient: 2 waarnemingen; geringe aantallen (in 1971 5 waarne-
 mingen; 93 ex. op 11-4-'71),
 6. Pijlstaart: 2 ex. op 11-3,
 7. Topperend: 2 waarnemingen (in 1971 verscheidene waarnemingen;
 350 ex. op 14-3-'71),
 8. Grauwe Gans: 6 ex. op 26-2,
 9. Kolgans: 16 ex. op 18-2 (in Oostelijk Flevoland op die dag ca.
 10.000 ex., hoofdzakelijk Kolganzen),
 10. Rietgans: 2 waarnemingen (1 en 2 ex. in februari),
 11. Brandgans: 1 ex. op 5-2,
 12. Knobbelzwaan: 1 ex. op 18-2,
 13. Buizerd: 1 ex. op 23-1,
 14. Smelleken: 1 ex. op 5-2,
 15. Waterral: 1 ex. op 5-2 (gehoord),
 16. Strandplevier: 4 ex. op 29-4,
 17. Watersnip: 5 ex. op 18-2 en 1 ex. op 29-4,
 18. Wulp: 1 ex. op 1-4,
 19. Regenwulp: 1 ex. op 21-4,
 20. Oeverloper: 2 ex. op 21-4,
 21. Kl. Mantelmeeuw: 2 waarnemingen, op 16-1 en op 18-2, resp. 1 en 4 ex.,
 22. Houtduif: 3 waarnemingen: 9 ex. op 16-1, 3 ex. op 18-2 en 2 ex.
 op 19-3,
 23. Velduil: 1 ex. op 1-4,
 24. Bocrenzwaluw: 6 ex. op 29-4,
 25. Heggemus: 1 ex. op 18-2,
 26. Kramsvogel: 4 waarnemingen (3 keer 1 en 1 keer 3 ex.),
 27. Zanglijster: 2 ex. op 19-3 en 1 ex. op 1-4,
 28. Koperwiek: 7 ex. op 26-2,

29. Zwarte Roodst.:	1 ex. op 1-4,
30. Grasmus:	3 ex. op 8-4 en 2 ex. op 21-4,
31. Roodborst:	1 ex. op 8-1, 6 ex. op 19-3 en 1 ex. op 1-4,
32. Sneeuwgorst:	7 ex. op 8-1 (waarschijnlijk),
33. Putter:	1 ex. op 19-3,
34. Knue:	8 ex. op 26-2 en 2 ex. op 29-4,
35. Frater:	4 ex. op 19-3 (op 18-2 in Oostelijk Flevoland honderden exemplaren),
36. Vink:	1 ex. op 18-2,
37. Ringmus:	3 ex. op 29-4,
38. Kauw:	2 ex. op 29-4.

F.Kok.

brief aan de n.o.u.-leden

Via de heer Y.S.Vogel ontvingen wij een brief van Drs.G.C.Boere, Dorpsstr. 196, Vlieland (tel.05621-482), welke werd gericht aan de leden van de Nederlandse Ornithologische Unie. Wij achtten de inhoud van deze brief ook voor U van belang, zodat de tekst van de brief hieronder is afgedrukt.

L.S.

Graag zou ik Uw aandacht willen vragen voor het volgende:

In opdracht van de Waddenzee-commissie (de commissie Mazure) verricht ik een onderzoek aangaande een aantal soorten steltlopers. Het onderzoek vindt plaats in nauwe samenwerking met de afdeling Zoögeografie en Dier-systematiek van het Biologisch Laboratorium van de Vrije Universiteit. Het onderzoek houdt zich vooral bezig met de vraag naar de geografische herkomst van de doortrekkende en overwinterende steltlopers in het waddenzeegebied en de functie die de Waddenzee vervult in de jaarcyclus van een aantal soorten steltlopers; d.w.z.: is het een overwinteringsgebied, alleen belangrijk tijdens de trek, of fungeert het als ruicentrum, ect. Naast het literatuur-onderzoek is er sinds december 1971 een veldwerkprogramma in uitvoering op Vlieland. Hoofddoel van het veldwerkprogramma is het op zo groot mogelijke schaal vangen en ringen van steltlopers. Van de gevangen vogels worden genoteerd: een aantal maten, gewicht, ruitoestand en het voorkomen van parasieten.

Om te trachten inzicht te krijgen in de mate van doorstroming en de individuele verblijfsduur van diverse soorten, zullen in de periode van half juli tot eind oktober 1972 op twee plaatsen in de Waddenzee de gevangen vogels worden voorzien van een kleurmerk.

1. Vlieland: gebruikt worden kleine plastic vlaggetjes in verschillende kleuren, die boven het loopbeen zijn aangebracht,
2. Schiernemnikoog: gebruikt worden verschillende kleurstoffen die op diverse plaatsen op het verenkleed zijn aangebracht: slagpennen, borst, rug, ect..

(Hier wordt gewerkt door studenten van de Vrije Universiteit o.l.v. Drs.E. Nieboer).

Het slagen van een dergelijk onderzoek is in hoge mate afhankelijk van de medewerking van anderen. Ik zou U bijzonder erkentelijk zijn wanneer U bij het waarnemen van een gemerkte vogel de volgende gegevens wilt noteren: soort; plaats en datum; de aard van het kleurmerk, plastic vlaggetje of gekleurde veren; plaats waar het kleurmerk is aangebracht; en vervolgens deze gegevens schriftelijk of telefonisch aan het bovengenoemde adres mededelen.

Voor Uw bijzonder gewaardeerde medewerking zeg ik U bij voorbaat hartelijk dank. Met vriendelijke groeten en hoogachting,

drs.G.C.Boere.

terugmeldingen uit ons rayon

Alle onderstaande vogels werden geringd door de heer D.A. Jonkers.

- Kluut, geringd op 8-1-1968 in Zuidelijk Flevoland (jong),
Arnhem 3072320 terug op 5-12-1968, Alcazer do Sal, Portugal (geschoten)
- Baardmees, geringd op 12-9-1971 in Zuidelijk Flevoland,
Arnhem S534487 terug van 23-10-1971 tot 28-11-1971, Padipole Meer,
Weymouth, Engeland (gevangen door ringer),
- Baardmees, geringd op 10-9-1971 in Zuidelijk Flevoland,
Arnhem S561633 terug op 26-2-1972 uit Hagenauer Bucht, Oostenrijk
(gevangen door ringer),
- Baardmees, geringd op 2-10-1971 in Zuidelijk Flevoland,
Arnhem S581053 terug op 11-3-1972, Baaxum, Friesland (gevangen door
ringer),
- Baardmees, geringd op 2-10-1971 in Zuidelijk Flevoland,
Arnhem S580394 terug op 28-10-1971, A.W. duinen bij Sandvoort (gevangen
door ringer),
- Baardmees, geringd op 12-9-1971 in Zuidelijk Flevoland,
Arnhem S534456 terug op 24-10-1971, Heuland (bij Hamburg), Duitsland,
(gevangen door ringer),
- Koolmees, geringd op 9-10-1971 in Zuidelijk Flevoland,
Arnhem S580635 terug op 4-11-1971 en 18-1-1972 uit Recuwijk, Z.H.
(gevangen door ringer),
- Koolmees, geringd op 2-6-1971 te Balde, Bronte (jong),
Arnhem S511550 terug op 17-10-1971 in Zuidelijk Flevoland (gevangen
door ringer),
- Koolmees, geringd op 15-10-1971 in Zuidelijk Flevoland,
Arnhem S580849 terug op 3-11-1971 uit Delft, Z.H. (dood),
- Pingelmees, geringd op 14-10-1971 te Baaxum, Friesland (1ste kalen-
darjaar),
Arnhem S450503 terug op 16-10-1971 in Zuidelijk Flevoland (gevangen
door ringer),
- Bosruiter, geringd op 14-8-1971 in Zuidelijk Flevoland,
Arnhem K422471 terug op 20-3-1971 (!), Sacza la Laguna, Spanje (gevan-
gen door ringer !)
- Rietzanger, geringd op 10-9-1971 bij De Goul, Texel,
Arnhem S553042 terug op 25-9-1971 in Zuidelijk Flevoland (gevangen door
ringer),
- Zwartkop, geringd op 26-9-1971 in Zuidelijk Flevoland,
Arnhem S576882 terug op 22-12-1971, Al Arba, Marokko (gevangen en ge-
koid).

Het ligt in de bedoeling weer regelmatig de terugmeldingen in De Korhaan te publiceren. Het welslagen hiervan is echter afhankelijk van de ringers, zodat wij een beroep op hen willen doen hun gegevens regelmatig naar ons te zenden.

Red.

vogelwaarnemingen en avifaunistiek

Er is al weer enige tijd verstreken sinds het verschijnen van de "Avifauna van Midden-Nederland". Na de presentatie aan de pers op 17 december 1971 zijn er van de oplage van 4000 exemplaren ruim 2100 boeken verkocht.

Hoewel het boek dus klaar is, wil dit nog niet zeggen, dat wij volstaan op onze lauweren moeten gaan zitten rusten. In het Gooi lopen nog altijd lieden rond, die tot een uitgave van een Gooise avifauna willen komen. Voorts werden er in het boek nogal wat vragen opgeworpen, die toch eigenlijk een antwoord behoeven. Andere interessante punten, die uitgezocht kunnen worden, zijn de populatie veranderingen bij de verschillende soorten, terwijl het volgen van de fluctuaties in de onderzochte gebieden eveneens tot de mogelijkheden behoort. Dankzij de bereidwilligheid van de uitgever zijn wij in het bezit gekomen van een zgn. doorgeschoten exemplaar. Aanvullende en recente gegevens kunnen hierin regelmatig worden verwerkt, zodat o-

ver een aantal jaren een aanvulling van de reeds verschenen publicatie kan volgen. Realisatie hiervan zal alleen kunnen geschieden wanneer de leden van de verschillende vogelwerkgroepen en individuele waarnemers bereid zijn hun gegevens regelmatig door te geven. Bij onze vogelwerkgroep worden al gegevens verzameld door middel van de waarnemingskaartjes. Onze indruk is, dat te weinig mensen de kans benutten om hun vogelgegevens in het vwg archief te krijgen, van waaruit ze gebruikt kunnen worden; allereerst voor de reeds genoemde aanvulling en tevens voor rapporten, ect.. Al Uw gegevens zijn welkom, zelfs negatieve gegevens, zoals het niet meer voorkomen of de achteruitgang van vogelsoorten in bepaalde terreinen.

WIJ REKENEN OP UW HULP!

D.A.J.

notities

Notitie 44.

Zwarte Wouw (*Milvus migrans*).

Op zondag, 7 mei j.l., reden mijn vrouw en ik in de buurt van Eemdijk. Het was een warme dag geweest, ongeveer 19°C., met een matige zuidelijke wind. Toen wij bij een plek kwamen, waar parachutisten neer moesten komen, bleven wij even kijken, daar er op dat moment net gesprongen werd. Tussen twee sprongen door werd mijn oog getrokken door een vrij grote, haast zwarte vogel, die op een hoogte van ca. 500 m. vloog. Ik vermoedde al, dat het om een roofvogel ging en toen ik mijn

kijker er op richtte, zag ik dat het een Zwarte Wouw (*Milvus migrans*) was. De zwak gevorkte staart, de typische vorm van de vleugels, die lijken op die van de Kickendief, en de donkere kleur maakten de determinatie niet al te moeilijk. Zonder hoogte, snelheid of richting te wijzigen, vloog de vogel in oost-zuid-oostelijke richting (richting Spakenburg), waarna ik hem spoedig uit het oog verloor.

H.P.Vos.

zwerfend door de gooise natuurgebieden

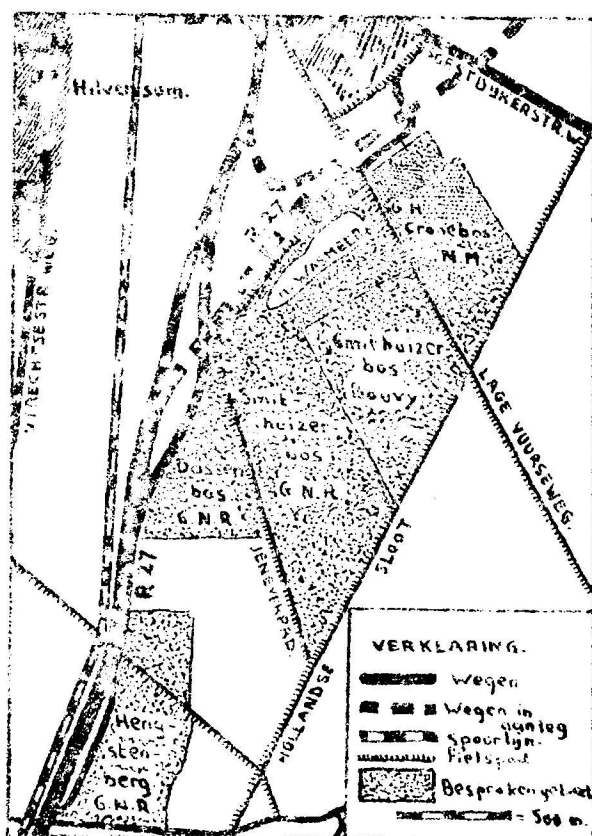
Alvorens met U de bosgebieden ten zuidoosten van Hilversum te gaan bezoeken, moet ik eerst even iets corrigeren. Op onze vorige zwerftocht vertelde ik U, dat het Naardermeer hoogst waarschijnlijk ontstaan zou zijn ten gevolge van ontvening van de moerassen. Dit is echter onjuist. Het Naardermeer is, evenals de thans drooggemalen Horstermeer, op natuurlijke wijze ontstaan, dit dus in tegenstelling tot de overige Vochtplekken. Voorts heb ik voor U nog een prettige mededeling met betrekking tot het Naardermeer, althans voor wat betreft de excursies. Het zal thans niet meer zo moeilijk behoeven te zijn om het vertrekpunt der excursies te vinden, want door Natuurmonumenten zijn borden geplaatst, die U de weg wijzen naar de Wissrij en naar het Machinegebouw.

4. de bossen ten z.o. van hilversum

Het gebied waar we deze keer naar toe gaan is het grootste aaneengesloten bosgebied van het Gooi. Het vormt een geheel met de boswachterij De Vuurse van Staats Bosbeheer, de Maartensdijkse Bossen van de stichting "Het Utrechts Landschap" en het complex "Brandenburg" van het landgoed Pijnenburg, die oostelijk van de Hollandse Sloot (=de zandweg Kievitsdal-Hollandsche Rading) liggen. Die Hollandse Sloot, overigens al heel lang een droge sloot, vormt de oostelijke grens van het Gooi. Hier staan nog oude grenspalen, w.o. de beroemde Leeuwenpaal bij Kievitsdal aan de Soestdijkerstraatweg, of zo U wilt de Hilversumse Straatweg. Noordelijk gaat de Hollandse Sloot over in de Gooiers Gracht.

Wij beperken ons hier tot de bossen die tussen de Hollandse Sloot en de nieuwe rijksweg 27 liggen. En het noorden wordt ons gebied begrenst door de Soestdijkerstraatweg en in het zuiden door de Vuurse Dreef (=weg Holl.Rading-Lage Vuurse). Langs de Vuurse Dreef loopt de zuidelijke grens van het Gooi en ook hier kunt U nog een enkele grenspaal aantreffen. Op het kaartje is de ligging van het hier besproken gebied duidelijk aangegeven.

De mogelijkheid om in dit gebied te komen vanuit Hilversum werd door de aanleg van rijksweg 27 aanzienlijk

beperkt. Om in het noordelijk gedeelte van ons gebied te komen, kunt U het beste de Soestdijkerstraatweg volgen in de richting van Baarn. Direct nadat U de bebouwde kom van Hilversum hebt verlaten gaat U rechtsaf de onverharde Huydecopersweg op. Tegenover het tuincentrum van N.J.Lamaker kunt U

linksaf onder de rijksweg door over een onnodig-breed asfalttapijt. Het zuidelijk gedeelte van het reservaat is te bereiken via het fietspad, dat vlak voor de Marechausseebrigadepost Hollandsche Rading op de Zwaluwenberg de Utrechtsestraatweg kruist.

G.H.Cronebos.

Tussen de terreinen van de Hilversumse Golfclub en de Lage Vuurseweg (=zandweg Hilversum-Lage Vuurse) ligt het G.H.Cronebos. Dit bos werd in 1961 door de weduwe van de vroegere eigenaar, mevrouw A.K.Crone-Black, aan de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten gelegateerd. Voor 1961 was het bos van de Amsterdamse koopman G.H.Crone. Het bos heette toen nog Tolbos. Aan de ingang van het bos staat nog steeds het tolhek, maar tol behoeft ge er niet meer te betalen, want het bos is vrij toegankelijk. Het bos bestaat voor een groot deel uit oude Beuken. Halverwege het bos staan hoge Douglassparren. Bij het tolhek ligt aan de ene kant van de prachtige laan een vrij grote akker en aan de andere kant ligt een klein weilandje. Op de akker kunnen we dikwijls Reën en Hazen aantreffen, vooral in de vroege ochtend of tegen de avond. Ook zijn hier in het voorjaar vaak Bergeenden te zien. Dit zijn de Bergeenden van het Hilversums Wasmeer, dat hier dichtbij ligt. Achter het weilandje ligt een perceel Eikenhakhout. Vooral in het najaar zien we onder de Beuken veel Vinken en wat later ook Kopen. Enkele jaren achtereen heeft de Zwarte Specht hier gebroed, maar het broedsel ging verloren doordat er water langs de boomstam in het hol kwam. Er wordt getracht dit voortaan te voorkomen. Het was hier in het G.H.Cronebos dat ik mijn eerste Grote Bonte Spechtenest ontdekte. Dat was jaren geleden. (Mijn eerste broedgeval van de Zwarte Specht ontdekte ik, ook al weer lang gele-

den, in het Maartensdijkse Bos, dat zoals ik U reeds vertelde, hier niet zo ver vandaan ligt).

Smithuizerbos.

Tussen de Lage Vuurseweg en het Jeneverpad strekt het Smithuizerbos zich uit, westelijk grenzend aan het Hilversums Wasmeercomplex, dat ik later nog eens afzonderlijk ter sprake zal brengen. In vroeger tijden was de jenever in Utrecht aanzienlijk duurder dan in het Gooi. Er werd daarom veel jenever de grens over gesmokkeld. Dit gebeurde veel over het bospad, dat van Hilversum naar Maartensdijk loopt en dat we nu kennen onder de naam Jeneverpad. Om soortgelijke redenen wordt het witte huisje, dat aan de Hilversumsestraatweg staat, niet ver van Kievitsdal, het Zouthuisje genoemd. Hier werd vroeger veel zout gesmokkeld.

Het noordoostelijk gedeelte van het Smithuizerbos is eigendom van de heer Bouvy. Het is, op een klein gedeelte na, vrij toegankelijk. Het zuidwestelijke deel is sinds 1933 eigendom van de stichting "Het Gooisch Natuurreservaat". In het Smithuizerbos van de heer Bouvy staan o.a. Rhododendrons, Thuja's en Tsuga's. Deze drie planten kent U wel van tuinen en plantsoenen. In het afgesloten gedeelte van dit bos staat een zware toren, die de naam Wolfsdreuvik draagt. Deze naam stamt nog uit de tijd, dat er hier Wolven waren. De naam "dreuvik" is een oude naam voor heuvel. Er is een aardig boekje van H.de Weert over de Gooise legenden (uitg. De Boer, Hilv.). U moet dat maar eens lezen. In dat boekje komt de naam Wolfsdreuvik nogal eens voor.

In de tweede wereldoorlog en dan vooral in de hongerwinter werd er in dit bos erg veel gekapt. Na de oorlog bleek er hier zo'n 60 ha. te zijn weggekapt. De herbebossing kwam spoedig na de oorlog op gang. Door die oorlogsschade is het hui-

dige Smithuizerbos niet zo oud. Het is evenwel een aantrekkelijk gebied en het is met de aangrenzende terreinen het wildrijkste gebied van het Gooi, ofschoon het Naardermeer hiermee nog wel kan wedijveren. In dit bosgebied broeden o.a. Klifmees en Zwarte Mees. Over de baltende Zwarte Spechten, die ik hier eens heb waargenomen, schreef ik al eerder een uitvoerig artikel in dit blad. De flora in dit gebied is niet zo rijk. Bij de wildakkers, die hier en daar in het bos liggen, kunnen we nog wel eens wat interessante planten aantreffen. Er is een plant, die hier in het bos meestal als heester te vinden is, maar die vrijstaand toch tot een behoorlijke boom kan uitgroeien, en welhaast een plaag is geworden. Die heester is de Amerikaanse Vogelkers, bij de jeugd beter bekend als krick, doch bij de bosbouwers wordt hij "bospest" genoemd, omdat hij, eenmaal in een bos geplant, dat hele bos kan overwoekeren. Het zaad van dit gewas heeft een grote kiemkracht en de bessen, waarin dat zaad zit, bevat blauwzuur. En dat blauwzuur is een stof waar de meeste planten een hekel aan schijnen te hebben.

Dassenbos.

Tussen het Jeneverpad en het fietspad, dat van Hilversum (Hooimeoeg) over de Zwaluwenberg naar de Hollandse Sloot loopt, ligt het Dassenbos. Een groot gedeelte van dit bos is eigendom van de erven De Pester. Dit gedeelte is niet toegankelijk. Het is duidelijk met borden aangegeven. Wij zullen ons dus beperken tot het andere gedeelte, dat in 1939 door de stichting "Het Gooisch Natuurreservaat" werd aangekocht en vrij toegankelijk is. Hoewel dit bos dus Dassenbos heet, zullen we de Das er tevergeefs zoeken. Vroeger is dit dier hier wel geweest. Dit bosgebied vertoont wel overeenkomst met het Smithuizerbos. Ook hier liggen wildakkers en wel gevaarlijk dicht bij de nieuwe

Grote Bonte Specht (*Dendrocopos major*)

rijksweg 27! In het Dassenbos staan hier en daar wat Adelaarsvarens. Ze kunnen erg groot worden en U kunt ze ook in het Smithuizerbos vinden. Ik wil U ook graag wijzen op een boomsoort met hele scherpe en stugge naalden: de Sitkaspar. U zult hem zeker op Uw wandeling tegenkomen, evenals de hoge Douglas. Nabij het Jeneverpad ligt een kaalslag. De bedoeling van deze kaalslag was om hier een heideveldje te doen ontstaan. Dit is gedeeltelijk mislukt omdat de vliedonnen (door zelfuitzaaiing opgegroeide Grove Donnen) reeds spoedig het stuk weer in boslag namen. Er is echter nog wel een beetje heide blijven staan, vooral Dopheide.

Hongstenberg.

Waar deze mooie naam vandaan komt weet ik niet. Op sommige kaarten wordt deze heuvel, die een van de hoogste van het Gooi is, de Bosberg genoemd. De bossen op deze heuvel zijn nog vrij jong, maar daarom zeker niet minder fraai. De Hongstenberg werd in 1954 eigendom van de stichting "Het Gooisch Natuurreser-

vaart". Deze Hengstenberg was een belangrijk paddestoelen gebied. Er is hiervan veel verloren gegaan door de aanleg van de rijksweg. Ge kunt echter nog wel wat paddestoelen aantreffen, vooral in deze tijd van het jaar. Ik hoef er natuurlijk niet aan te twijfelen dat U ze laat staan.

Bedreigingen.

De belangrijkste bedreiging voor het bos en alles wat daarbij hoort is de al vaker genoemde rijksweg 27. Op sommige stukken is wel een raster langs de weg geplaatst om met name het Reewild te beschermen maar dat raster staat zo'n stuk boven de grond, dat het kleine wild er met het grootste gemak onder door kan. Overigens heeft het naar mijn mening (maar die wordt toch niet gevraagd) weinig zin om langs het ene stuk wél en langs 'n ander stuk niet een raster te plaatsen, omdat het wild dat gauw genoeg in de gaten heeft. Kort na de openstelling van de weg op 24 juni j.l. werd dan ook de eerste Reebok op de weg gedood! Hoeveel zullen er nog volgen? Verder kunnen we ons afvragen wat er met de bomen en andere planten gaat gebeuren, wanneer van de winter het pekkel water rijkelijk het bos zal binnenstromen. Het lawaai van het verkeer dringt ook ver in het bos door, hetgeen bepaald niet zo plezierig is.

Samenvatting.

E.P.Klomp.

De bossen ten zuidoosten van H'sum

Eigenaars:

G.H.Cronebos: Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten,
gedeelte Smithuizerbos: hr.Bouvy,
gedeelte Dassenbos: erven De Pester,
overigens: stichting "Het Gooisch Natuurreservaat",

Ligging: het hier besproken bosgebied ligt tussen rijksweg 27 en de Hollandse Sloot

en tussen de Soestdijkerstraatweg en de Vuurse-dreef,

Toegangsbepalingen: vrij toegankelijk, tenzij ter plaatse anders is aangegeven.

Te bereiken: per N.B.M.buslijn 15 of Tenssen-buslijn 10 (uitstappen halte Heidepark/Monnikenberg) of per N.B.M.buslijn 37/38 richting Utrecht (uitstappen halte Zwaluwenberg) of per trein naar de stations Hilversum-Sportpark of Hollandsche Rading,

Flora en fauna: vrij arme flora, maar tamelijk rijke fauna Sitkaspar, Reewild, mezen, paddestoelen,

Geschiedenis: in huidige vorm vrij jong gebied (G.H.Cronebos ouder),

Bedreigingen: rijksweg 27,

Litteratuur: Handboek van Natuurmonumenten (uitg.NM.), "Het Gooisch Natuurreservaat", Dr.De Vrankrijker (uitg. Van Dishoeck), "Wandelingen door het Gooisch Natuurreservaat" (uitg.GNR.), Wandelkaarten van het Gooi (uitg.GNR.), "Gooise Legenden", H.de Weert (uitg. De Boer).

deel 5: De kust van het Gooimeer.
(in de volgende Korhaan)

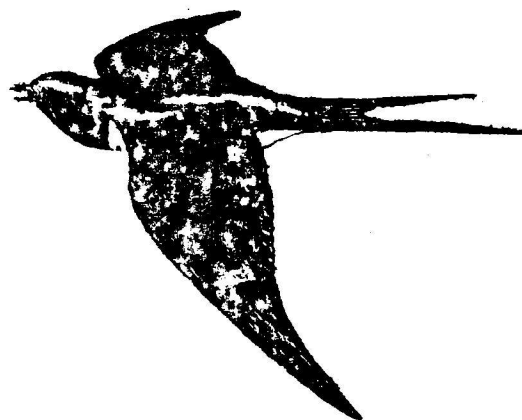
uit andere bladen

In "De Nederlandse Jager" van 21 juli 1972 (77ste jaargang, nr.15) lezen wij een artikeltje over een broedgeval van het Bladkoninkje in een tuin in Zwolle. ".....een nietig geval; bruinachtig olijffkleurig jasje; donkerbruin staartje plus die twee blanke streepjes op de vleugels. Zo is er maar één onder die kleine spitsbekjes. Het moet een Bladkoninkje zijn. Merk je dan even later dat het vogeltje ook nog drie jonkies verzorgt, dan wrijf je bril en kijker nog eens extra schoon om toch vooral zeker van het wonder te zijn.", aldus "Gniffel" in "De Nederlandse Jager". Voor zover bekend is dit het eerste broedgeval van het Bladkoninkje (*Phylloscopus inornatus*) in Nederland.

Het derde nummer van "Het Vogeljaar" (20ste jrg.nr.3, juni 1972) brengt een interessant artikel over de balts van de Ransuil. Verder vinden we een artikel over de gunstige stootvogel(=roofvogel-)stand in Z.W.Drenthe. Voorts een vergelijking van de vogelstand bij Aerdenhout van een dag in 1 20 en één in 1971.

Inhoud

Redactioneel.....	blz.1
Programma.....	2
Bespolder in het vizier.....	2
Excursieprogramma.....	3
Bestuursmededelingen.....	4
Excursieverslagen (Ferschelling)...	5
,, (Naarderveer).....	5
,, (Lekkerkerk).....	6
,, (Nachtexcursie).....	7
Verkort jaarvers. nestkastonderz....	8
Wijlen een Meerkoet.....	9
Waarnemingen uit Z.Flevoland.....	10
Brief aan de N.O.U.-leden.....	13
Terugmeldingen uit ons rayon.....	14
Vogelwaarnemingen en avifaunist....	15
Notities (44).....	15
Zwervend door de Gooise nat.geb....	16
Uit andere bladen.....	20
Inhoud.....	20

Boerenzwaluw, *Hirundo rustica*.

De Korhaan staat onder redactie van K.ten Haken en E.P.Klomp. Typewerk, Illustraties en lay-out: E.P.Klomp. Stencilwerk: fam. Reddingius.

Het volgende nummer van De Korhaan verschijnt op 17 november 1972. Zendt Uw kopij steeds zo vroeg mogelijk in. Wij kunnen er meer mee doen dan U.